

OSKAR LUTS 100

7. jaanuaril 1987, seega vähem kui poolteise kuu pärast, tähistab kogu meie vabariigi üldsus Palamuselt võrsunud rahvakirjaniku Oskar Lutsu 100. sünniaastapäeva. Lutsu kui kirjanikku tunneb küll liialdamata iga eestlane. Tema Tootsi-lood, mälestusteraamatud ja följetonid on juba aastakümneid rõõmustanud arvukaid lugejaid ning kuuluvad teenitult eesti kirjandusklassika kullafondi. Aastad näivad neile ainult populaarsust ja sära juurde lisavat. Juubilari peateose — «Kevade» — meenukusest kõneleb aga kõige ilmekamalt peatselt ilmuv 14. trükk.

O. Luts on neid kirjanikke, kelle looming on tihedalt ja lahutamatult seotud ühe kindla paigaga, nimelt sünnikoha Palamusega. Sellepärast kujuneb Palamusel ka Tartu ja Tallinna kõrval üks saabuvate juubelipidustuste raskuspunkte. Siit saavad pidupäevaüritused 5. jaanuaril alguse. Kavas on avada mälestustahvel kirjaniku isa ehitatud majal (praegu apteek), kus O. Luts elas aastail 1893—1902, käia surnuaial ja sünnikodus Järvepera küla Posti talus. Leiavad aset päevakohane teaduskonverents ja kultuuriprogramm.

Juubelipidustuste ajal avab taas oma üksed ka kapitaalremonditud Palamuse Kihelkonnakool-museum. Seda sündmust on kümned kirjandusõpetajad ja sajad tänapäeva Tootsid—Teeled kahtlemata juba mitu aastat pikisilmi oodanud. Et Tootsi-lugude tegevuspaigad neile kauaks eraldalt meelde jääksid ja nad Palamuselt võimalikult palju huvitavat eest leiaksid, selleks pöörduki muuseumipere kõigi poole palvega aidata kaasa muuseumi ajastupärase sisustuse muretsemisel.

Teretulnud on mitmesugused möödunud sajandi lõpust

ja sajandivahetusest pärinevad esemed, mis kindlasti kusagil ajahambast veel puutumata on jäänud, kuid praegu ainult tolmu koguvad ning vaid hiirtele ja koidele huvi pakuvad. Andkem neile uus elu muuseumi seinte vahel!

Kooliinventarist — pöörlev tahvel, kooliorel, tsariaegsed gloobused, maa-kaardid, koolivihikud ja -õpikud, krihvlid, krihvli-tahvlid, joon- ja arvelauad, kooli- ja leeritunnistused, kooliteemalised fotod, sullepead, tindipotid jne.

Mööblist — kirjutuslaud, toolid, puuvoodid, raamaturiiulid, lillepostamendid, toidu- ja riidekirstud, kummut, vasest kardinapuud.

Olmeesemetest — lauaja seinakellad, lauaja laelambid, lühtrid, vanaaegsed pildiraamid, kirjutuslaua garnituurid, toruga gram-mofon, vanad heliplaadid, lillevaasid.

Tekstiilesemetest — kodukootud vooditekid, põhukotid, linad, padjapüürid, käterätid, seinaja põrandavaibad, linikud, laudlinad, vanad rõivad, eriti laste omad.

Peale selle veel rätsepa-, kingsepa- ning sepatöö riistad ja instrumendid, sajandivahetuse laste mänguasjad, omatehtud puu-uisud, mängutoosid, oleograafiad.

Oskar Lutsu teostest on oodatud «Kevade» esimesed neli trükki ning mälestusteraamatute esitrükid.

Kõiki, kellel on kodus loetletud esemeid ning kes on nõus neid muuseumile kinkima või müüma, palutakse endast teatada aadressil: Jõgeva rajoon, 202 361 Palamuse sidejaoskond, Kõstri allee 3. Palamuse Kihelkonnakool-museum või Tartu 202 400, Kalevi 19-a, Toivo KAMENIK.

Toivo KAMENIK,
muuseumi direktor